19 Σεπτεμβρίου 2019

Βαδίζω και παραμιλώ: Πώς τα κινητά αλλάζουν τον τρόπο που κινούμαστε στην πόλη

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Όλοι έχουμε δει συμπολίτες μας τόσο απορροφημένους στην οθόνη του smartphone τους που καταλήγουν να πέφτουν πάνω σε άλλους, σε κολόνες, περνούν απρόσεκτα τις διαβάσεις κ.λπ.

Η είδηση καταγράφηκε τον Αύγουστο, όμως μοιάζει να είναι βγαλμένη από το μέλλον. Στο Μάντσεστερ δημιούργησαν μια ειδική λωρίδα κυκλοφορίας για τους πεζούς που περπατάνε χρησιμοποιώντας το κινητό τους, προφανώς πιο αργά και απρόσεκτα από τους υπόλοιπους πεζούς. Το φαινόμενο βεβαίως δεν περιορίζεται στη βρετανική μεγαλούπολη, όλοι έχουμε δει συμπολίτες μας τόσο απορροφημένους στην οθόνη του smartphone τους που καταλήγουν να πέφτουν πάνω σε άλλους, σε κολόνες, περνούν απρόσεκτα τις διαβάσεις κ.λπ.

Η αλήθεια είναι ότι μάλλον δεν έχουμε φθάσει ακόμα σε αυτό το επίπεδο. Η λωρίδα για τους πεζούς με τα έξυπνα κινητά στο Μάντσεστερ ήταν απλώς μια 24ωρη προωθητική ενέργεια ενός ηλεκτρονικού πολυκαταστήματος, το σκεπτικό όμως πίσω από αυτή εδράζεται σε πραγματικά στοιχεία. Σύμφωνα με έρευνα του πολυκαταστήματος σε 1.500 ερωτηθέντες, το 70% απάντησε ότι περπατάει και στέλνει μηνύματα τακτικά, ενώ ένα 38% παραδέχθηκε ότι έχει πέσει πάνω σε άλλον πεζό, ενώ χρησιμοποιούσε το κινητό.

Η εντατική χρήση των έξυπνων κινητών στους δημόσιους χώρους μειώνει τη σημασία των τελευταίων στην ανάπτυξη των ανθρώπινων κοινοτήτων.

Ψάχνοντας για κάποια συγκρίσιμα στοιχεία από την ελληνική πραγματικότητα ανακάλυψα τη διπλωματική εργασία της Μαρίας Ήλια Ροπακά, η οποία ήταν η πρώτη που ασχολήθηκε με το φαινόμενο και ειδικά με το κομμάτι της διέλευσης από διαβάσεις, το οποίο ενέχει και τους μεγαλύτερους κινδύνους για τους πεζούς. Για τις ανάγκες της έρευνας βιντεοσκόπησε τρία σηματοδοτούμενα σημεία στην Αθήνα και συγκεκριμένα σε Ακαδημίας, Ιπποκράτους, Σκουφά και απέδειξε επιστημονικά αυτό που πάνω-κάτι φαντάζονται όλοι. Ότι δηλαδή «σε υψηλό κυκλοφοριακό φόρτο πεζών, η χρήση κινητού οδηγεί σε μείωση της ταχύτητας των πεζών, ανεξαρτήτως ηλικίας, καθώς και σε αύξηση της πιθανότητας εμπλοκής τους σε ατύχημα με διερχόμενο όχημα. Επιπλέον, προέκυψε ότι η απόσπαση προσοχής λόγω αποστολής μηνυμάτων ή πλοήγησης στο διαδίκτυο επιδρά αρνητικά στα κύρια χαρακτηριστικά κυκλοφορίας και ασφάλειας των πεζών».

Στη διπλωματική εργασία της κα. Ροπακά αλιεύουμε και κάποια άλλα ενδιαφέρουσα και σχετικά στοιχεία. «Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ERSO, 2019), υπολογίζεται ότι το έτος 2017 καταγράφηκαν 5.220 θάνατοι πεζών οφειλόμενοι σε οδικά ατυχήματα, αριθμός που αποτελεί το 21% του συνόλου των θανάτων εξαιτίας των οδικών ατυχημάτων. […] Σημειώνεται ότι στην Ελλάδα παρουσιάζεται, κατά κύριο λόγο, σταδιακή μείωση αυτού του αριθμού με το 2017 να καταγράφονται 118 θάνατοι, που υποδεικνύει μείωση του αριθμού των θανάτων πεζών κατά 52% για τη δεκαετία 2008- 2017 (CARE, 2019). Τέλος, αξιοσημείωτο κρίνεται το γεγονός πως το 15% των θανάτων των πεζών οφείλεται αποκλειστικά σε δική τους λανθασμένη ενέργεια».

Ως τώρα έχουμε μιλήσει για μια αρνητική συνέπεια της χρήσης των κινητών, τον ρόλο τους δηλαδή σε οδικά δυστυχήματα, όμως υπάρχει και μια θετική διάσταση. Ειδικοί επιστήμονες και κρατικές υπηρεσίες με αντικείμενο τον αστικό σχεδιασμό μπορούν να επωφεληθούν σε μεγάλο βαθμό από τα βασικά δεδομένα –πού εκπέμπουν και πόσα– των κινητών και να «δουν» γρήγορα και φθηνά, σε αντίθεση με τα παραδοσιακά ερευνητικά εργαλεία, πώς ξεδιπλώνεται η αστική δυναμική. Παρόμοιες πληροφορίες είναι ζωτικής σημασίας για παράδειγμα σε περιπτώσεις χάραξης νέων γραμμών σε μέσα μαζικής μεταφοράς ή όταν χρειάζεται να επαναπροσδιοριστούν οι χρήσεις γης σε έναν δήμο.

Η Γάνδη βρίσκεται στην πρωτοπορία αυτής της «έξυπνης» υποδομής, χρησιμοποιώντας μερικές ήδη υπάρχουσες εφαρμογές smartphone. Η βελγική πόλη είναι από τις πρώτες στην Ευρώπη που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Waze

Connected Citizens, το οποίο επιβλέπει τη μεταφορά real time πληροφοριών για την κατάσταση στους δρόμους των πόλεων από τις δημόσιες υπηρεσίες προς τους χάρτες της Google και αντίστροφα. Οι ίδιοι οι χρήστες της Waze μπορούν να αναφέρουν ατυχήματα και εμπλοκές, οι οποίες στη συνέχεια μεταδίδονται σε άλλους οδηγούς. Τα δεδομένα μοιράζονται επίσης στις τοπικές κρατικές υπηρεσίες, ώστε να βοηθήσουν στην διαχείριση της κυκλοφορίας σε πραγματικό χρόνο. Με τη σειρά τους, οι 55 πόλεις του προγράμματος δίνουν στη Waze πληροφορίες σχετικά με το κλείσιμο δρόμων και τις νέες πολιτικές κυκλοφορίας.

Αν το διαβάζετε αυτό και σκέφτεστε ότι κάτι παρόμοιο συμβαίνει ήδη στους χάρτες της Google, οι οποίοι κατηγοριοποιούν αυτόματα την κίνηση στους δρόμους, αναρωτηθείτε αν θα βρίσκατε χρήσιμη μια ανάλογη ειδοποίηση ενώ οδηγείτε και βλέπετε εντελώς ξαφνικά και χωρίς καμία ειδοποίηση την τροχαία να έχει κλείσει τη λεωφόρο σας και να διοχετεύει την κίνηση τριών λωρίδων σε ένα μικρό στενάκι. Μου έχει συμβεί και δεν είναι καθόλου ευχάριστο, αλλά δυστυχώς συμβαίνει συχνά στην Αθήνα.

Μια ακόμα διάσταση της αστικής χρήσης των smartphones αφορά την επίδρασή τους στους δημόσιους χώρους της πόλης. Φανταστείτε να περιμένετε κάποιον δικό σας άνθρωπο σε μια πλατεία και να έχει αργήσει. Αν είστε κάτω των 50 ετών πολύ πιθανόν να βγάλετε έξω το κινητό και να βυθιστείτε σε κάποια λειτουργία του, άλλος μπορεί να μπει στα social media, άλλος να παίξει κάποιο παιχνίδι, να αρχίσει να βγάζει selfies κ.λπ. Εκείνη τη στιγμή διακόπτεται η επαφή μας με το περιβάλλον και θεωρούμε πως έχουμε εισέλθει σε μια ιδιωτική σφαίρα, ακόμα και αν είμαστε στη μέση της πλατείας Συντάγματος. Κοινωνικοί επιστήμονες έχουν ονομάσει αυτή την κατάσταση «portable private personal territories», δηλαδή «φορητές ιδιωτικές προσωπικές περιοχές».

Αυτό δεν είναι καλό, σύμφωνα τουλάχιστον με την έρευνα που εξέδωσε το εργαστήριο Contemporary Urban Design στο Πανεπιστήμιο του Τελ Αβίβ το 2016 με τίτλο «Smartphone users are redefining privacy in public spaces». Οι ερευνητές του εργαστηρίου υποστηρίζουν πως η εντατική χρήση των έξυπνων κινητών στους δημόσιους χώρους μειώνει τη σημασία των τελευταίων στην ανάπτυξη των ανθρώπινων κοινοτήτων. «Ο δημόσιος τομέας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις κοινότητές μας: είναι εκεί όπου παρατηρούμε και μαθαίνουμε να αλληλεπιδρούμε με ανθρώπους που είναι διαφορετικοί από εμάς, είναι εκεί που γνωρίζουμε “το άλλο”», υποστηρίζουν.

Κάποιες φορές σκέφτομαι πώς μπορούσε ο πατέρας μου, ο οποίος ήρθε 18 χρονών στην Αθήνα, να κινείται στην πόλη και να πηγαίνει οπουδήποτε για πρώτη φορά, σε μια ταβέρνα, μια δουλειά, χωρίς Google maps. Η απάντηση νομίζω εδράζεται στον

συνδυασμό «ρωτώντας πας στην πόλη» και την εξάσκηση της μνήμης. Επικοινωνία δηλαδή με ξένους και παρατηρητικότητα. Δύο στοιχεία που η έρευνα του Πανεπιστημίου Τελ Αβίβ έδειξε να λείπουν στους χρήστες των έξυπνων κινητών που έχουν συνηθίσει να εξερευνούν την πόλη με προδιαγεγραμμένη πορεία στην οθόνη τους. Μηδενική επικοινωνία με ξένους –ένας από τους βασικούς ρόλους των δημόσιων χώρων– και μειωμένη παρατηρητικότητα εν γένει.

Προφανώς κανένας δεν υποστηρίζει να γυρίσουμε πίσω στον ψηφιακό Μεσαίωνα, όμως ο δημόσιος χώρος είναι σημαντικός στην ανάπτυξη μιας κοινωνίας ακόμα και στην ψηφιακή εποχή. Ίσως ένας ανασχεδιασμός να είναι απαραίτητος και να έχει έρθει η ώρα να δούμε και κάποιες πλατείες 2.0.

Πηγή: **lifo.gr**